



**МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ
ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
(Мінекономіки)**

Н А К А З

23.09.2020

№ 1874

Київ

**Про затвердження професійного
стандарту “Оператор автоматичного
газового захисту”**

Відповідно до пунктів 27, 28, 30 Порядку розроблення та затвердження професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 року № 373 (зі змінами),
НАКАЗУЮ:

1. Затвердити професійний стандарт “Оператор автоматичного газового захисту”, що додається.
2. Директорату розвитку ринку праці та умов оплати праці забезпечити протягом п’яти робочих днів унесення професійного стандарту, затвердженого цим наказом, до Реєстру професійних стандартів.
3. Директорату розвитку ринку праці та умов оплати праці разом з департаментом цифрового розвитку та електронних сервісів забезпечити оприлюднення інформації про професійний стандарт, затверджений цим наказом, на офіційному вебсайті Мінекономіки.

Міністр

Ігор ПЕТРАШКО



ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000007CF72E0074EE8200

Підписувач Петрашко Ігор Ростиславович

Дійсний з 30.03.2020 0:00 по 30.03.2022 0:00

Мінекономіки



1874-20 від 23.09.2020 18:36:04

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства розвитку
економіки, торгівлі та сільського
господарства України

23.09.2020 № 1874

**Професійний стандарт
„Оператор автоматичного газового захисту”**

1. Загальні відомості професійного стандарту

1.1. Основна мета виду професійної діяльності

Обслуговувати апаратуру автоматичного газового захисту, контролювати її параметрами, фіксувати дані з метою сповіщення про порушення нормального режиму провітрювання тупикових виробок.

1.2. Назва виду економічної діяльності, секції, розділу, групи та класу економічної діяльності та їхній код (згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 „Класифікатор видів економічної діяльності”)

Секція В	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	Розділ 05	Добування кам'яного та бурого вугілля	Група 05.1	Добування кам'яного вугілля
				Клас 05.10	Добування кам'яного вугілля

1.3. Назва виду професійної діяльності та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професій”)

Розділ 5	Підрозділ 51	Клас 516	Підклас 5169
Працівники сфери торгівлі та послуг	Працівники, що надають персональні та захисні послуги	Працівники служб, що надають захисні послуги	Працівники захисних та охоронних служб

1.4. Назва професії (професійна назва роботи) та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професій”)

Оператор автоматичного газового захисту 5169.

1.5. Професійна кваліфікація

Оператор автоматичного газового захисту.



ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000007CF72E0074EE8200

Підписувач Петрашко Ігор Ростиславович

Дійсний з 30.03.2020 0:00 по 30.03.2022 0:00

Мінекономіки



1874-20 від 23.09.2020 18:36

1.6. Вимоги до державної сертифікації (за потреби)

Не потребує.

1.7. Місце професії (посади, професійної назви робіт) в організаційно-виробничій структурі підприємства (установи, організації)

Робоче місце оператора автоматичного газового захисту – приміщення, обладнані пультом керування, для здійснення контролю за параметрами апаратури автоматичного газового захисту та їх фіксації.

Оператор автоматичного газового захисту підпорядковується начальнику та механіку дільниці вентиляції та техніки безпеки, в оперативній роботі – гірничому диспетчеру, начальнику зміни.

1.8. Умови праці

Тривалість робочого часу та відпочинку – згідно з чинним законодавством, змінними графіками роботи, правилами внутрішнього трудового розпорядку, колективним договором підприємства.

Відпустки надаються згідно з чинним законодавством, колективним договором, графіками відпусток.

Соціальні гарантії надаються на підставі результатів атестації робочих місць за умовами праці відповідно до чинного трудового законодавства України та відображені в колективному договорі підприємства.

Шкідливими та небезпечними виробничими факторами є: контакт з апаратурою, що знаходиться під напругою, робоча поза, емоційна і інтелектуальна напруженість та інші чинники, встановлені згідно з проведеною атестацією робочих місць за умовами праці.

1.9. Засоби захисту

Спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального та колективного захисту - за встановленими нормами.

1.10. Умови допуску до роботи за професією

Вік від 18 років.

Наявність документів, що підтверджують професійну кваліфікацію „Оператор автоматичного газового захисту” (повну або часткову).

Наявність медичної довідки про проходження попереднього (періодичного) медичного огляду з висновком медичної комісії про придатність до роботи за професією „Оператор автоматичного газового захисту”.

Наявність посвідчення про перевірку знань з питань охорони праці, пожежної безпеки, електробезпеки з відмітками про своєчасне проведення перевірки знань.

Наявність групи з електробезпеки не нижче II групи.

Наявність розпорядження/наказу по підприємству/підрозділу про допуск оператора автоматичного газового захисту до самостійної роботи.

1.11. Документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікацію, її віднесення до рівня національної рамки кваліфікацій (далі - НРК)

Свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації „Оператор автоматичного газового захисту”, або диплом кваліфікованого робітника за професією „Оператор автоматичного газового захисту”, з додатком до свідоцтва або диплому та інші документи, що підтверджують професійну кваліфікацію третій рівень НРК.

2. Навчання та професійний розвиток

Професійне навчання проводиться в закладах професійної (професійно-технічної) освіти та на підприємствах за такими видами: первинна професійна підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації, спеціальне навчання.

2.1. Первинна професійна підготовка (назва кваліфікації)

Первинна професійна підготовка за професією „Оператор автоматичного газового захисту” – наявність повної або базової загальної середньої освіти. Без вимог до стажу роботи.

2.2. Перепідготовка (назва кваліфікації)

Перепідготовка з інших професій на робочому місці (на виробництві) з присвоєнням професійної кваліфікації „Оператор автоматичного газового захисту”.

2.3. Підвищення кваліфікації без присвоєння нового рівня освіти (назва кваліфікації)

Навчання оператора автоматичного газового захисту на курсах підвищення кваліфікації не рідше ніж один раз на п'ять років.

2.4. Спеціальне навчання

Спеціальне навчання і перевірка знань нормативно-правових актів з питань охорони праці.

3. Нормативно-правова база, що регулює відповідну професійну діяльність

Гірничий закон України.

Закон України „Про охорону праці”.

Кодекс законів України про працю.

Закон України „Про охорону навколишнього природного середовища”.

Наказ Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 09.01.1998 № 4 „Про затвердження Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10.02.1998 за № 93/2533.

Наказ Міністерства палива та енергетики України від 12.10.2004 № 638 „Про затвердження Правил пожежної безпеки для підприємств вугільної промисловості України”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 03.12.2004 за № 1533/10132.

„СОУ 10.1.00174088.009-2005 „Вимоги щодо визначення місця встановлення вентиляторів місцевого провітрювання з електродвигунами”, який затверджено та надано чинності наказом Міністерства вугільної промисловості України від 29.11.2005 № 47.

Наказ Міністерства вугільної промисловості України від 14.11.2006 № 539 „Про затвердження та надання чинності стандарту Мінвуглепрому України СОУ 10.1-00185790-002-2005 „Правила технічної експлуатації вугільних шахт”.

Наказ Міністерства вугільної промисловості України від 21.01.2010 № 7 „Про затвердження та надання чинності стандарту Мінвуглепрому СОУ-П 10.1.00174088.018:2009 „Система управління виробництвом і охороною праці у вугільній промисловості України (типове керівництво)”.

Наказ Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 22.03.2010 № 62 „Про затвердження Правил безпеки у вугільних шахтах”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 17.06.2010 за № 398/17693.

Наказ Міністерства надзвичайних ситуацій України від 25.01.2012 № 67 „Про затвердження Загальних вимог стосовно забезпечення роботодавцями охорони праці працівників”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14.02.2012 за № 226/20539.

Наказ Міністерства палива та енергетики України від 25.07.2006 № 258 „Про затвердження Правил технічної експлуатації електроустановок споживачів”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 25.10.2006 за № 1143/13017.

4. Загальні компетентності

Знання та дотримання професійної термінології.

Здатність працювати в команді.

Уміння лаконічно та чітко передавати інформацію.

Здатність запобігати конфліктним ситуаціям.

5. Перелік трудових функцій (умовні позначення трудових функцій)

Код	Трудові функції	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)	Умовне позначення
ОАГЗ-1	Обслуговування апаратури автоматичного газового захисту та здійснення контролю за її параметрами	Здатність приймати і здавати зміну	A1
		Здатність обслуговувати апаратуру автоматичного газового захисту	A2
		Здатність користуватися персональним комп'ютером та спеціальним програмним забезпеченням при обробці інформації апаратури автоматичного контролю вмісту метану та провітрювання гірничих виробок	A3
ОАГЗ-2	Дії Оператора автоматичного газового захисту в аварійних ситуаціях	Здатність діяти при виявленні аварійної ситуації	B1
		Здатність користуватися засобами індивідуального та колективного захисту	B2
		Здатність надавати домедичну допомогу потерпілим у разі нещасних випадків	B3

6. Опис трудових функцій (трудова функція; предмети та засоби праці, професійні компетентності; знання, уміння та навички)

Трудові функції	Предмети та засоби праці (обладнання, устаткування, матеріали, продукти, інструмент)	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою дій)	Знання	Уміння та навички
ОАГЗ-1 Обслуговування апаратури автоматичного газового захисту та здійснення контролю за її параметрами	Апаратура автоматичного контролю метану, апаратура контролю надходження повітря в тупикові виробки, апаратура телеуправління та телесигналізації, телефон, самописці, реєструючі прилади, стійка прийому інформації, робоча документація, схеми розміщення засобів газового захисту в гірничих виробках, пульт керування, кулькова ручка, персональний комп'ютер, ноутбук, спеціальне програмне забезпечення	A1. Здатність приймати і здавати зміну	A1.1. Правила прийому та здачі зміни A1.2. Порядок прийому та передачі оперативної інформації A1.3. Схеми розміщення засобів газового контролю в гірничих виробках A1.4. Схеми комунікацій на дільницях, що обслуговуються A1.5. Складові та призначення апаратури автоматичного контролю метану A1.6. Принцип дії, призначення, технічні характеристики та функції, які виконує апаратура контролю надходження повітря в тупикові виробки A1.7. Призначення та функції, які виконує апаратура телеуправління та телесигналізації A1.8. Будова та призначення пультів управління A1.9. Призначення та положення рукояток, кнопок і	A1.1. Користуватися нормативно-технічними документами A1.2. Приймати та передавати оперативну інформацію A1.3. Дотримуватись положень нормативної документації при виконанні робіт A1.4. Читати технічні, технологічні схеми та креслення A1.5. Визначати та приводити в безпечний стан робоче місце A1.6. Перевіряти справність реєструючих, сигнальних і пускових пристроїв об'єктів, що контролюються A1.7. Визначати несправності в роботі апаратури та усувати їх A1.8. Обслуговувати самописці, робити необхідні позначки на діаграмному листі A1.9. Визначати за світловою індикацією режим роботи апаратури A1.10. Вести робочу документацію A1.11. Користуватися засобами зв'язку



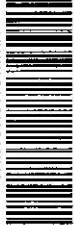
ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000007CF72E0074EE8200

Підписувач Петрашко Ігор Ростиславович

Дійсний з 30.03.2020 0:00 по 30.03.2022 0:00

Мінекономіки



1874_20 сіл 22 по 2020 12-26

Трудові функції	Предмети та засоби праці (обладнання, устаткування, матеріали, продукти, інструмент)	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою дій)	Знання	Уміння та навички
			сигнальних пристроїв A1.10. Будова, призначення та правила роботи з реєструючими приладами, самописцями A1.11. Будова, принцип роботи та технічні характеристики автоматичних аналізаторів метану A1.12. Характеристику, основні параметри та принцип дії датчиків систем автоматички A1.13. Порядок та правила приведення робочого місця в належний стан A1.14. Порядок та правила безпеки під час огляду захисних оболонок електричного обладнання, яке використовується у роботі, живлячих кабелів, ущільнень кабельних вводів і з'єднань A1.15. Несправності в роботі автоматичних систем, приладів, апаратури та способи їх усунення A1.16. Послідовність та правила перевірки справності реєструючих, сигнальних та пускових пристроїв контрольованих об'єктів	A1.12. Діяти згідно вимог встановленої сигналізації

Трудові функції	Предмети та засоби праці (обладнання, матеріали, продукти, інструмент)	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою дій)	Знання	Уміння та навички
			A1.17. Правила ведення встановленої документації A1.18. Види систем сигналізації та зв'язку A1.19. Інструкція з охорони праці для оператора автоматичного газового захисту	
		A2. Здатність обслуговувати апаратуру автоматичного газового захисту	A2.1. Склад шахтного повітря A2.2. Методи, способи та засоби контролю шкідливих газів A2.3. Методи збору та обліку інформації A2.4. Гранично допустимі концентрації шкідливих газів у гірничих виробках A1.2. Порядок прийому та передачі оперативної інформації A1.3. Схеми розміщення засобів газового контролю в гірничих виробках A1.4. Схеми комунікацій на ділянках, що обслуговуються A1.5. Склад та призначення апаратури автоматичного контролю метану A1.6. Принципи дії, технічні призначення, технічні характеристики та функції, які	A1.1. Користуватися нормативно-технічними документами A1.2. Приймати та передавати оперативну інформацію A1.3. Дотримуватись положень нормативної документації при виконанні робіт A1.4. Читати технічні, технологічні схеми та креслення A1.7. Визначати несправності в роботі апаратури та усувати їх A1.9. Визначати за світловою індикацією режими роботи апаратури A1.10. Вести роботу документацію A1.11. Користуватися засобами зв'язку A1.12. Діяти згідно вимог встановленої сигналізації A2.1. Контролювати параметри апаратури автоматичного газового захисту

Трудові функції	Предмети та засоби праці (обладнання, устаткування, матеріали, продукти, інструмент)	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою дій)	Знання	Уміння та навички
			виконує апаратура контролю надходження повітря в тупикові виробки A1.7. Призначення та функції, які виконує апаратура телеуправління та телесигналізації A1.8. Будова та призначення пультів управління A1.9. Призначення та положення рукояток, кнопок і сигнальних пристроїв A1.10. Будова, призначення та правила роботи з реєструючими приладами, самописцями A1.11. Будова, принцип роботи та технічні характеристики автоматичних аналізаторів метану A1.12. Характеристику, основні параметри та принцип дії датчиків систем автоматики A1.15. Несправності в роботі автоматичних систем, приладів, апаратури та способи їх усунення A1.17. Правила ведення встановленої документації A1.18. Системи сигналізації та зв'язку	A2.2. Проводити реєстрацію та облік інформації A2.3. Здійснювати керування провітрюванням тупикової виробки A2.4. Оповідати відповідних керівників про порушення нормального режиму провітрювання гірничих виробок

Трудові функції	Предмети та засоби праці (обладнання, матеріали, продукти, інструмент)	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою дій)	Знання	Уміння та навички
		A3. Здатність користуватися персональним комп'ютером та спеціальним програмним забезпеченням при обробці інформації апаратури автоматичного контролю вмісту метану та провітрювання гірничих виробок	A2.1. Склад шахтного повітря A2.2. Методи, способи та засоби контролю шкідливих газів A2.3. Методи збору та обліку інформації A2.4. Гранично допустимі концентрації шкідливих газів у гірничих виробках A1.2. Порядок прийому та передачі оперативної інформації A1.3. Схеми розміщення засобів газового контролю у гірничих виробках A1.4. Схеми комунікацій на дільницях, що обслуговуються A1.5. Будова та призначення апаратури автоматичного контролю метану A1.6. Принципи дії, призначення, технічні характеристики та функції, які виконує апаратура контролю надходження повітря в тупикові виробки A1.7. Призначення та функції, які виконує апаратура телеуправління та телесигналізації A1.8. Будова та призначення	A1.1. Користуватися нормативно-технічними документами A1.2. Приймати та передавати оперативну інформацію A1.3. Дотримуватись положень нормативної документації при виконанні робіт A1.4. Читати технічні, технологічні схеми та креслення A1.7. Визначати несправності в роботі апаратури та усувати їх A1.9. Визначати за світловою індикацією режими роботи апаратури A1.10. Вести робочу документацію A1.11. Користуватися засобами зв'язку A1.12. Діяти згідно вимог встановленої сигналізації A2.1. Контролювати параметри апаратури автоматичного газового захисту A2.2. Проводити реєстрацію та облік інформації A2.3. Здійснювати керування провітрюванням тупикової виробки A2.4. Оповідати відповідних керівників про порушення нормального режиму

Трудові функції	Предмети та засоби праці (обладнання, устаткування, матеріали, продукти, інструмент)	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою дій)	Знання	Уміння та навички
			пультів управління A1.9. Призначення та положення рукояток, кнопок і сигнальних пристроїв A1.10. Будова, призначення та правила роботи з реєструючими приладами, самописцями A1.11. Будова, принцип роботи та технічні характеристики автоматичних аналізаторів метану A1.12. Характеристику, основні параметри та принцип дії датчиків систем автоматизації A1.15. Несправності в роботі автоматичних систем, приладів, апаратури та способи їх усунення A1.17. Правила ведення встановленої документації A1.18. Системи сигналізації та зв'язку A3.1. Правила користування персональним комп'ютером, ноутбуком A3.2. Функціонал та порядок використання спеціального програмного забезпечення, яке використовується при фіксації та обробці інформації	провітрювання гірничих виробок A3.1. Користуватися персональним комп'ютером, ноутбуком A3.2. Застосовувати спеціальне програмне забезпечення

Трудові функції	Предмети та засоби праці (обладнання, матеріали, продукти, інструмент)	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою дій)	Знання	Уміння та навички
ОАГЗ-2 Дії Оператора автоматичного газового захисту в аварійних ситуаціях	Засоби індивідуального захисту, засоби колективного захисту, аптечка, ноші, саморятівник, прилади для контролю та вимірювання шкідливих газів, вогнетасники	В1. Здатність діяти при виявленні аварійної ситуації	апаратури автоматичного контролю вмісту метану та провітрювання гірничих виробок В1.1. План ліквідації аварій в частині, що стосується роботи Оператора автоматичного газового захисту В1.2. Правила поведінки робітників під час обвалення, загоплення водою, загодування, ураження електричним струмом, нещасного випадку В1.3. Вимоги правил пожежної безпеки та інструкції з протипожежної безпеки вугільних шахт В1.4. Перелік засобів пожегогасіння, протипожежного обладнання та інвентаря В1.5. Правила користування засобами пожегогасіння, протипожежним обладнанням та інвентарем A1.19. Інструкція з охорони праці для оператора автоматичного газового захисту	В1.1. Діяти згідно з планом ліквідації аварій В1.2. Діяти згідно з правилами поведінки робітників під час обвалення, загоплення водою, загодування, ураження електричним струмом, нещасного випадку В1.3. Визначати придатність та справність засобів пожегогасіння, протипожежного обладнання В1.4. Користуватися засобами пожегогасіння, протипожежним обладнанням та інвентарем В1.5. Діяти під час пожежі згідно з правилами протипожежної безпеки

Трудові функції	Предмети та засоби праці (обладнання, матеріали, продукти, інструмент)	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою дій)	Знання	Уміння та навички
		B2. Здатність користуватися засобами індивідуального та колективного захисту	B2.1. Види та призначення засобів індивідуального та колективного захисту B2.2. Вимоги до засобів індивідуального захисту, правила та послідовність їх підготовки та перевірки B2.3. Ознаки пошкоджень, зносу, дефектів засобів індивідуального та колективного захисту B2.4. Послідовність дій у разі виявлення непридатних до використання засобів індивідуального та колективного захисту	B2.1. Користуватися засобами колективного та індивідуального захисту B2.2. Визначати придатність, несправності, пошкодження, дефекти засобів індивідуального та колективного захисту
		B3. Здатність надавати домедичну допомогу потерпілим у разі нещасних випадків	B3.1. Правила та прийоми надання домедичної допомоги потерпілим під час аварії, нещасного випадку або гострого захворювання B3.2. Правила транспортування потерпілих під час нещасних випадків, аварій, гострих захворювань	B3.1. Визначати характер уражень і ступінь загрози життю та здоров'ю потерпілого під час нещасного випадку, аварії B3.2. Надавати домедичну допомогу B3.3. Викликати швидку допомогу

7. Дані щодо розроблення та затвердження професійного стандарту

7.1. Розробник професійного стандарту

Галузева Рада при Всеукраїнському об'єднанні організацій роботодавців „Федерація роботодавців паливно-енергетичного комплексу України” у вугільно-промисловому комплексі.

Склад робочої групи:

Горбатенко Є. А. – менеджер служби з промислової безпеки ТОВ „ДТЕК Добропіллявугілля”;

Дворніченко Д. В. – начальник дільниці автоматики, зв'язку та ІТ відокремленого структурного підрозділу „Шахтоуправління Добропілляське” ТОВ „ДТЕК Добропіллявугілля”;

Корнейков Є. В. – начальник дільниці вентиляційної технічної безпеки шахти „Новодонецька” відокремленого структурного підрозділу „Шахтоуправління Білозерське” ТОВ „ДТЕК Добропіллявугілля”;

Ремінна О. П. – директор Філії „Учбово-курсний комбінат” ТОВ „ДТЕК Добропіллявугілля”;

Сильченко С. А. – менеджер департаменту по навчанню та розвитку персоналу дирекції з управління персоналом ТОВ „ДТЕК Енерго”;

Слісарчук І. І. – директор Філії „Учбово-курсний комбінат” ПрАТ „ДТЕК Павлоградвугілля”;

Сметана М. С. – головний фахівець Філії „Учбово-курсний комбінат” ПрАТ „ДТЕК Павлоградвугілля”;

Черкас Р. М. – начальник дільниці вентиляції і техніки безпеки шахти „Піонер” відокремленого структурного підрозділу „Шахтоуправління Білозерське” ТОВ „ДТЕК Добропіллявугілля”;

Щедловський А. С. – механік дільниці вентиляції і техніки безпеки № 2 відокремленого структурного підрозділу „Шахтоуправління Павлоградське” ПрАТ „ДТЕК Павлоградвугілля”.

7.2. Суб'єкт перевірки професійного стандарту

Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні.

7.3. Дата затвердження професійного стандарту

23 вересня 2020 року.

7.4. Дата внесення професійного стандарту до Реєстру професійних стандартів

25 вересня 2020 року.

7.5. Рекомендована дата наступного перегляду професійного стандарту

Вересень 2025 року.
